

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: T. V., zastoupen JUDr. Janem Juračkou, advokátem se sídlem Tovární 7, Znojmo, proti žalovanému: **Krajský úřad Kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 57, Jihlava, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 10. 2013, č. j. 51 A 14/2012 – 24,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce T. V. domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 10. 2013, č. j. 51 A 14/2012 – 24, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Hradci Králové (dále také „krajský soud“) napadeným rozsudkem zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí Krajského úřadu Kraje Vysočina, Oddělení ostatních správních činností ze dne 16. 5. 2012, č. j. KUJI 33173/2002, sp.zn. OOSČ 419/2012 OOSC/131/AS/2, jímž bylo částečně změněno a ve zbytku potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Havlíčkův Brod, odboru dopravy, úseku přestupkového řízení ze dne 2. 4. 2012, č. j. DOP/3894/2011-8, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku podle ust. § 125c odst. 1 písm. f), bod 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů, a za ten mu byla uložena pokuta ve výši 2.000 Kč a povinnost k náhradě nákladů správního řízení. Tohoto přestupku se měl žalobce dopustit tím, že dne 8. 7. 2011 v 15:54 hodin na silnici č. I/38 mezi obcemi Jihlava

a Havlíčkův Brod u osady Skřivánek, okres Havlíčkův Brod, kde je místní úpravou nejvyšší dovolená rychlost snížena na 70 km/h, jel jako řidič osobního automobilu tovární značky BMW 523, registrační značky X, rychlostí nejméně 99 km/h.

Krajský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že žalobce byl řádně předvolán k ústnímu jednání nařízenému u správního orgánu prvního stupně dne 2. 4. 2012. Z vystaveného zdravotního záznamu neplyne, že by zdravotní stav žalobce vyžadoval upoutání na lůžko a není rozhodnutím o dočasné pracovní neschopnosti, tedy dokladem o skutečnosti, která by mu bránila v účasti na nařízeném jednání. Navíc se žalobce spokojil s prezentací tohoto zdravotního záznamu jen cestou pošty, tedy způsobem, který objektivně nemohl zaručovat, že bude zásilka oprávněné úřední osobě včas doručena (v pátek byla odeslána a v pondělí v 9:00 hodin bylo jednání), k čemuž nakonec došlo. Přitom žalobci nic nebránilo učinit tak e-mailem či telefonem. Byly tedy splněny podmínky pro projednání přestupku v nepřítomnosti žalobce. Nejen že se neomluvil včas, ale jím uváděný důvod nemohl být uznán za důležitý. Krajský soud proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce jako stěžovatel (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost, kterou výslovně opřel o ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatel namítl, že správní orgán prvního stupně projednal přestupek bez toho, že by mu umožnil vyjádřit se k věci. Dále pochybil, pokud projednal přestupek v jeho nepřítomnosti, přestože se nemohl jednání zúčastnit z důvodu, že byl nemocen. Zaslal omluvný dopis se žádostí o odročení termínu, na tuto omluvu však správní orgán prvního stupně nereagoval a ve věci jednal a rozhodnul. Dále stěžovatel citoval ustanovení právních předpisů, která byla podle něj správními orgány porušena, a navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na své rozhodnutí a předchozí vyjádření a uvedl, že považuje napadený rozsudek za zákonný a správný a ztotožňuje se s důvody, které správní soud k jeho vydání vedly. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není opodstatněná.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti uplatnil jediný stížný bod. Namítl, že správní orgán prvního stupně neměl jednat v jeho nepřítomnosti, neboť se z jednání omluvil z důvodu nemoci a požádal o odročení ústního jednání. Tvzení stěžovatele o projednání přestupku, aniž by mu bylo umožněno vyjádřit se k věci, je proto popisem téhož pochybení správního orgánu jinými slovy. Nakonec ani citaci ustanovení právních předpisů, které měly být správními orgány porušeny, nelze považovat za samostatný stížný bod, neboť z kasační stížnosti neplyne, že by tato pochybení měla vyplývat z jiných skutkových okolností. Porušení stěžovatelem citovaných ustanovení se tak zjevně měl

pokračování

správní orgán prvého stupně dopustit tím, že přestupek projednal v jeho nepřítomnosti. Krajský soud měl pochybit tím, že pro tuto vadu žalobou napadené rozhodnutí nezrušil.

Dle § 74 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“), „o přestupku koná správní orgán v prvním stupni ústní jednání. V nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu.“ Citované ustanovení navazuje na čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, vyhlášené usnesením Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. jako součást ústavního pořádku České republiky, který každému zajišťuje právo mj. na to, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti. Jak přitom již dovodil Ústavní soud, čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod lze vztáhnout i na řízení o přestupcích před správním orgánem (blíže viz nálezk Ústavního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. II. ÚS 788/02, publikovaný pod č. 38, sv. 32 Sb. n. u.; rozhodnutí ÚS jsou dostupná na <http://nalus.usoud.cz>).

Uplatnění práva na projednání přestupku v přítomnosti obviněného z přestupku předpokládá jistou součinnost jak ze strany správního orgánu, tak ze strany samotného obviněného z přestupku. Správní orgán má povinnost postupovat tak, aby obviněnému z přestupku vytvořil podmínky pro to, aby mohl realizovat své právo na projednání přestupku v jeho přítomnosti. Jde především o nutnost obviněného řádně předvolat k jednání. Již samotná povaha práva na projednání přestupku v přítomnosti obviněného pro svou realizaci v praxi vyžaduje též jistý stupeň součinnosti ze strany obviněného z přestupku, kterou lze spatřovat např. v tom, že se fyzicky dostaví, případně se náležitě omluví, pokud se nemůže dostavit, byť se jednání zúčastnit chce.

Právo obviněného z přestupku na projednání věci v jeho přítomnosti zcela jistě může napomoci tomu, aby byl řádně zjištěn skutkový stav, a již při jednání lze realizovat právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se obviněnému z přestupku kladou za vinu, a k důkazům o nich. Realizace tohoto práva tak směřuje k řádnému projednání přestupku, jeho smyslem však není a ani nemůže být vytvoření obstrukčního nástroje, kterým by mohl obviněný efektivně bránit projednání přestupku, z něhož je obviněn (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2013, č. j. 3 As 10/2013 – 32, dostupný na www.nssoud.cz). Na obviněného z přestupku tak lze v souvislosti s výkonem práva na projednání přestupku v jeho přítomnosti klást jisté požadavky zaručující, že ústní jednání o přestupku bude možné efektivně realizovat.

Správní orgán má povinnost akceptovat omluvu, která je náležitá; to předpokládá jak její bezodkladnost, tak i relevanci důvodů, o něž se opírá (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 8. 2013, č. j. 9 As 90/2012 – 31, dostupný na www.nssoud.cz). Splnění uvedených předpokladů poskytuje možnost obviněnému z přestupku dosáhnout odročení jednání z důvodů spočívajících na jeho straně. Právní institut omluvy z ústního jednání o přestupku tak pro obviněného z přestupku představuje určité zákonem předvídané dobrodiní, jehož využití je však nutno spojit s požadavky, které zaručí jeho výkon, jenž nebude kolidovat se samotným účelem řízení – projednáním přestupku.

Při hodnocení včasnosti omluvy je nutno přihlídnout zejména k tomu, jaké prostředky komunikace může obviněný z přestupku pro svou omluvu zvolit a nakolik je či není schopen učinit omluvu s dostatečným předstihem. Za určitých okolností tak lze považovat za včasnou i omluvu učiněnou s určitým odstupem času po provedení ústního jednání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2009, č. j. 7 As 9/2009 - 66, dostupný na www.nssoud.cz).

V souladu se zásadou *vigilantibus iura scripta sunt* je ovšem nutno po obviněném z přestupku požadovat, aby omluvu z jednání adresoval správnímu orgánu pokud možno (tj. nebránil-li mu v tom žádná zásadní překážka) tak, aby se dostala do dispozice oprávněné úřední osoby před zahájením jednání. V opačném případě je nutno mít za to, že řádně neuplatňuje své právo na projednání přestupku ve své přítomnosti. Za této situace lze po něm spravedlivě požadovat, aby strpěl negativní důsledky spojené se zanedbáním svých práv, tj. projednání věci v jeho nepřítomnosti (srov. obdobně ve vztahu k právu účasti na soudním jednání nález Ústavního soudu ze dne 12. 6. 1997, sp.zn. III. ÚS 68/97, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>).

V posuzované věci ze správního spisu vyplývá, že ústní jednání u správního orgánu prvního stupně bylo nařizováno na pondělí 2. 4. 2012 v 9:00 hodin. Předvolání bylo stěžovateli doručeno dne 23. 3. 2012. Dne 2. 4. 2012 správní orgán obdržel omluvu stěžovatele z jednání (zažurnalizována za protokol o ústním jednání a za prvostupňové rozhodnutí), v níž stěžovatel uvedl, že mu závažné zdravotní důvody nedovolují účast na jednání. K omluvě byl připojen zdravotní záznam vyhotovený MUDr. I. P., odborným plicním lékařem, dne 29. 3. 2012 v 15:15 hodin. Omluva spolu se zdravotním záznamem byla správnímu orgánu zaslána poštou, přičemž na poště byla podána v pátek 30. 3. 2012.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s hodnocením žalovaného a krajského soudu, že uvedenou omluvu nelze považovat za včasnou. Stěžovatel v žádném případě neučinil vše, co po něm bylo možné spravedlivě žádat, aby byl správní orgán co nejdříve informován o důvodech, pro které se nemůže jednání účastnit. Podal-li omluvu na poště v pátek dne 30. 3. 2012, nemohl legitimně očekávat, že se dostane do dispozice oprávněné úřední osoby před zahájením jednání v pondělí dne 2. 4. 2012 v 9:00 hodin. Tvrzení stěžovatele, že omluva byla správnímu orgánu doručena nejpozději 1. 4. 2012, je v rozporu se skutkovým stavem. Stěžovatel si navíc zcela jistě musel být vědom toho, že správní orgán neobdrží poštu v sobotu či neděli, ale nejdříve v pondělí 2. 4. 2012. Měl proto využít jiného, rychlejšího komunikačního prostředku. Netvrdil přitom, a ani tato skutečnost nevyplývá z obsahu správního či soudního spisu, že by se nemohl z jednání omluvit telefonicky či elektronickou poštou. Ze zdravotního záznamu ani nepřímou nevyplývá, že by byl stěžovatel například připoután na lůžko bez možnosti využití těchto komunikačních prostředků (*nota bene* z něj ani nevyplývá, že by se nemohl zúčastnit ústního jednání). Zanedbal-li takovým způsobem své právo na projednání přestupku ve své přítomnosti, nemůže se úspěšně dovolávat jeho ochrany. Jeho omluvu nelze považovat za včasnou (bezodkladnou), a tudíž náležitou. Správní orgán prvního stupně tedy postupoval plně v souladu s ustanovením § 74 odst. 1 zákona o přestupcích, jakož i s čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, projednal-li přestupek v nepřítomnosti stěžovatele.

pokračování

Skutečnost, že omluva byla předána k poštovní přepravě před zahájením ústního jednání, není nikterak rozhodná. Nejedná se zde o provedení úkonu vázaného na určitou lhůtu. Proto se neuplatní ani pravidlo pro zachování lhůty obsažené v ust. § 40 odst. 1 písm. d) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“).

Skutečnost, že správní orgán prvního stupně na omluvu nereagoval, si tedy stěžovatel zapříčinil vlastní nedbalostí. Dostala-li se omluva do dispozice oprávněné úřední osoby až po provedení jednání a vydání rozhodnutí ve věci samé, pak z povahy věci žádná taková reakce správního orgánu před jednáním (ani v rámci rozhodnutí vydaného při tomto jednání) nebyla vůbec možná.

Jelikož správní orgán prvního stupně jednal plně v souladu s ustanovením § 74 odst. 1 zákona o přestupcích, není patrné, proč by měl být takový postup v rozporu se základními zásadami činnosti správních orgánů, obsaženými v ustanoveních § 2 odst. 2 a 3 a § 3 správního řádu, jak tvrdí stěžovatel. Sám nakonec ani neuvádí, jak konkrétně by měly být tyto zásady porušeny. Pravidlo obsažené v citovaném ustanovení zákona o přestupcích s nimi není nikterak v rozporu.

S ohledem na výše uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci úspěch neměl, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému pak podle obsahu spisu žádné náklady v řízení o kasační stížnosti před soudem nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. prosince 2013

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu